

FÓKUSZPONT

A NIGERI PUCCS POTENCIÁLIS MIGRÁCIÓS
ÉS MENEKÜLTÜGYI KÖVETKEZMÉNYEI

A 2023. július 26-i nigeri katonai hatalomátvétel alapjaiban rajzolta át a Száhel geopolitikai térképét. Miközben a nyugati pozíciók tovább gyengültek a térségben, a válság migrációs és menekültügyi hatásai súlyosan érinthetik Európát is.

Az elmúlt egy hónap során nem sikerült megnyugtató megoldást találni a hadsereg hatalomátvételére Nigerben. Bár a Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége (ECOWAS) szankciókat fogadott el a rezsimmel szemben, és elvileg a szervezet készenléti erejének bevetéséről is döntés született, egyelőre továbbra is patthelyzet áll fenn az új niamey-i vezetés és az ECOWAS között: a junta legutóbbi javaslatát egy hároméves átmenetre a [szervezet elutasította](#), ugyanakkor a katonai intervenció is várat magára.

A nigeri migrációs és menekülthelyzet már a puccs előtt is súlyos volt. Az ország területén két nagy válsággóc is található. Az egyik a Niger délkeleti részén fekvő Csád-tó medencéje, ahol a Boko Haramból kivált különböző frakciók tevékenykednek. Itt [összesen 3,2 millió belső](#) (IDP) és 462 ezer nemzetközi menekült található, amelyből 169 ezer, illetve 208 ezer esik Nigerre, a többi Nigériára, Kamerunra és Csádra. A másik a délnyugati, a nigeri–burkina fasói–mali hármashatáron található Liptako-Gourma térség, ahol a Nagy-szaharai Iszlám Állam (ISGS), illetve az al-Káidához köthető JNIM csoportjai tevékenykednek. Itt mintegy 2,6 millió IDP és 326 ezer nemzetközi menekült él, amiből 166 ezer, illetve 97 ezer fő található Nigerben. A belső és külső menekültek száma tehát a hivatalos adatok szerint meghaladja a 640 000 személyt, miközben féltő, hogy a látencia miatt ennél jóval magasabb is lehet a valós létszám.

A helyzetet bonyolítja, hogy Nigerben már a puccs előtt is csaknem [4 millió ember szorult humanitárius támogatásra](#), és ebből 3 millió fő akut élelmezésbiztonsági veszélyben volt. Ők zömében

csak a külső aktorok segítségére számíthattak. A junta elleni szankcióknak köszönhetően ez a támogatás elakadni látszik, miközben az [élelmiszerárak folyamatosan nőnek](#).

A puccs azért is rosszkor jött Európának, mert az Európai Unió épp egy [200 millió eurós](#) projekt végrehajtását kezdte meg az irreguláris migráció elleni harc keretében. Niamey évek óta az EU kulcsfontosságú partnere az irreguláris migráció elleni küzdelemben: a 2016 végi EU–Niger megállapodás keretében az Unió [610 millió eurót](#) ajánlott fel Niamey-nek a határellenőrzés megerősítésére, illetve az EUCAP Sahel Niger civil misszió keresztül segítette a biztonsági szervek felkészítését és a csempészek elleni küzdelmet. Az együttműködés eredményeképpen a Nigeren Líbia felé áthaladó illegális bevándorlók száma a 2016-os [300 000 főről 2019-re 50 000-re csökkent](#). Kérdéses, ebben a junta mennyire bizonyul partnernek.

Aggasztó, hogy a katonai vezetés médiainformációk szerint tárgyalásokat kezdett a Wagner-csoporttal. Figyelembe véve, hogy olasz kormányzati beszámolók szerint a [zsoldoscsoport Líbiában is részt vesz az embercsempészetben](#), féltő, hogy a szervezet a Nigerben tartózkodó menekültek és más afrikai állampolgárok útját is megkönnyíti majd Európa felé, hogy egyfajta hibrid nyomásgyakorlással éljen.

A nigeri határok lezárása miatt egyelőre [több ezer migráns](#) rekedt az országban – elsősorban azok, akik afrikai államokba szeretnének hazajutni például Líbiából.